Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD | **PESEL**

Miejsce na naklejkę z kodem

EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII

POZIOM PODSTAWOWY

SIERPIEŃ 2011

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron (zadania 1 – 31) oraz barwną mapę. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Podczas egzaminu możesz korzystać z linijki, lupy i kalkulatora.
7. Barwną mapę możesz oderwać, ale po zakończeniu pracy włóż ją do arkusza egzaminacyjnego.
8. Na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
9. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Czas pracy: 120 minut

Liczba punktów do uzyskania: 50

MGE-P1_1P-114

Zadania 1.–8. wykonaj na podstawie załączonej barwnej mapy fragmentu Gór Sowich.

Zadanie 1. *(1 pkt)*

Turysta podczas podróży samochodem z Jugowa do Kamionek zatrzymał się na parkingu na Przełęczy Jugowskiej.

Oblicz różnicę wysokości, jaką pokonał turysta na odcinku Jugów (480 m n.p.m.) – parking na Przełęczy Jugowskiej.

Obliczenia

Turysta pokonał różnicę wysokości .....

Zadanie 2. *(2 pkt)*

Przełęcz Jugowska wraz z otaczającym ją terenem (przedstawionym na mapie w polu C3) jest jednym z najchętniej odwiedzanych przez turystów miejsc w Górach Sowich.

Na podstawie mapy uzasadnij, podając trzy argumenty, że zagospodarowanie turystyczne tego terenu zachęca turystów do przyjazdu.

Argumenty:

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

Zadanie 3. *(2 pkt)*

Turysta idzie szlakiem turystycznym z Przełęczy Jugowskiej na Wielką Sowę.

Podaj dwa przyrodnicze i dwa antropogeniczne walory krajoznawcze tego odcinka szlaku.

Przyrodnicze walory krajoznawcze:

1. .....

2. .....

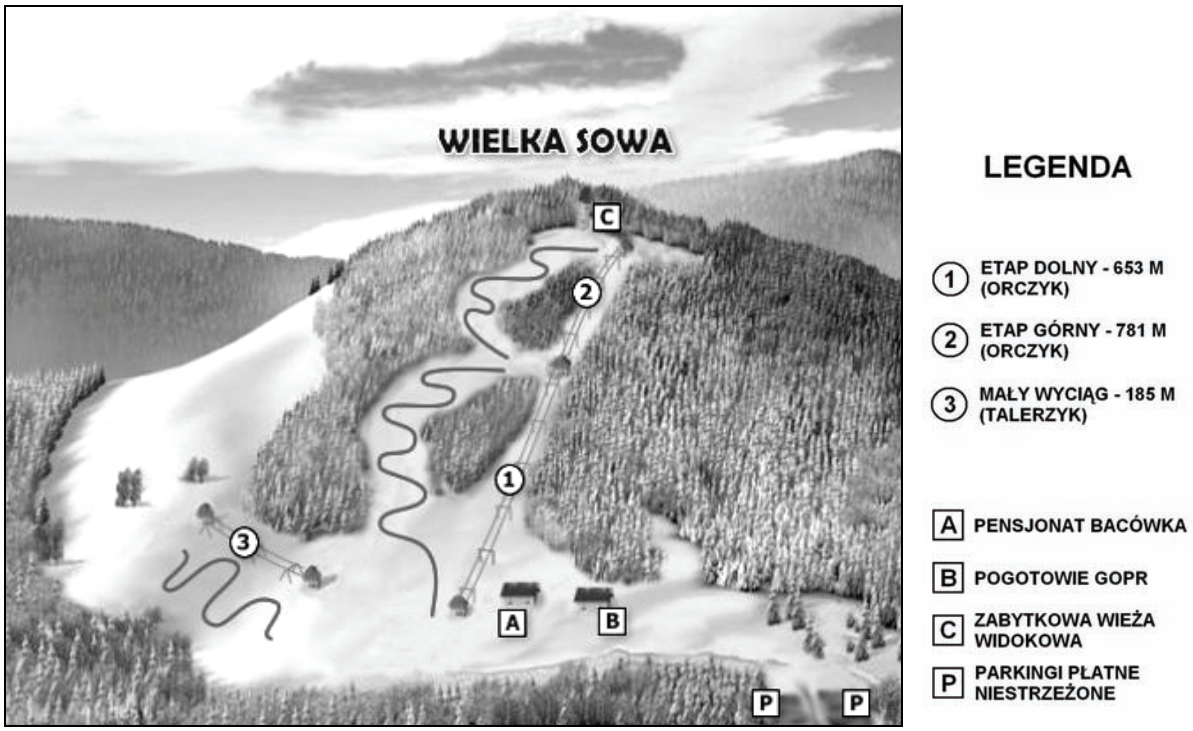
Antropogeniczne walory krajoznawcze:

1. .....

2. .....

Zadanie 4. *(1 pkt)*

Na ilustracji znajduje się fragment obszaru Gór Sowich.



Na podstawie: www.e-wyciagi.pl

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Narciarze wjeżdżający przedstawionym na ilustracji wyciągiem orczykowym przemieszczają się w kierunku

A. południowo-wschodnim.

B. południowo-zachodnim.

C. północno-wschodnim.

D. północno-zachodnim.

Zadanie 5. *(1 pkt)*

Oblicz odległość w terenie w linii prostej między szczytem Kawka (pole E2) a szczytem Wilczyna (pole F2).

Obliczenia

Odległość w terenie ..... km

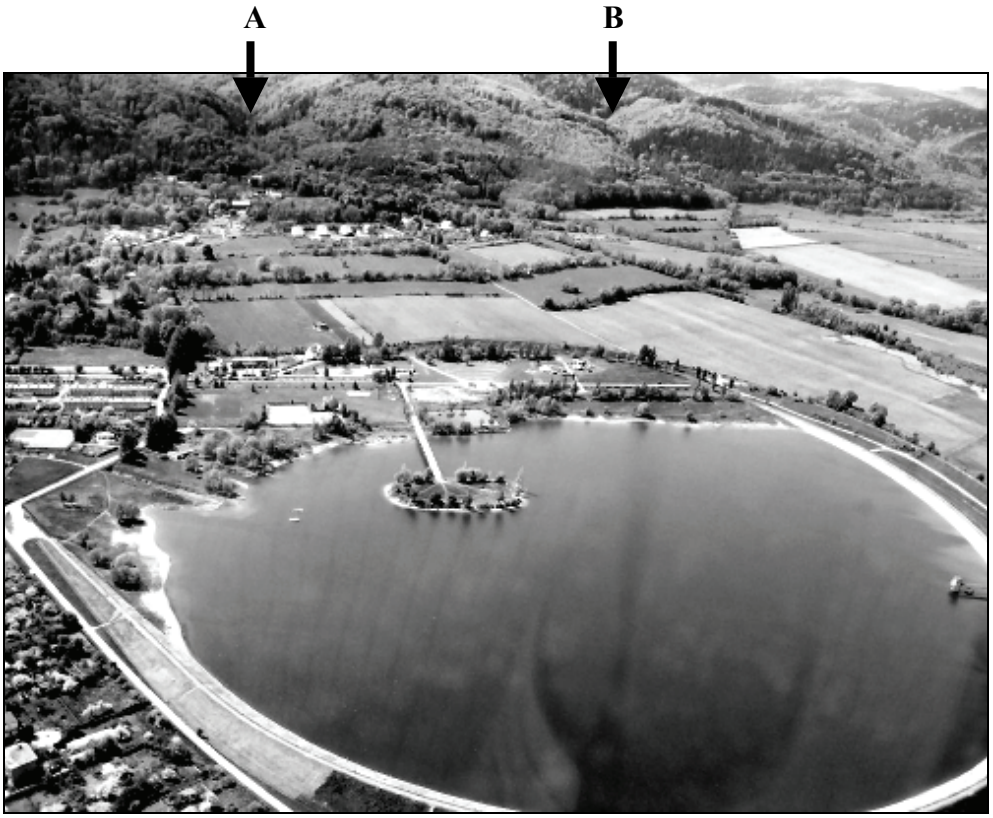
Zadanie 6. *(1 pkt)*

Podaj współrzędne geograficzne miejsca oznaczonego na mapie literą X.

.....

Zadanie 7. *(1 pkt)*

Na zdjęciu przedstawiono Zbiornik Sudety (G2) oraz fragmenty dolin w pobliskich Górach Sowich.



Na podstawie: www.bielawa.pl

Podaj nazwy dolin, które oznaczono na zdjęciu literami A i B.

Dolina oznaczona literą A .....

Dolina oznaczona literą B .....

Zadanie 8. *(2 pkt)*

Wyłącznie na podstawie mapy podaj dwa argumenty za wybudowaniem i dwa argumenty przeciw wybudowaniu hotelu w południowej części miejscowości Kamionki (D2).

Argumenty za:

1. .....

.....

2. .....

.....

Argumenty przeciw:

1. .....

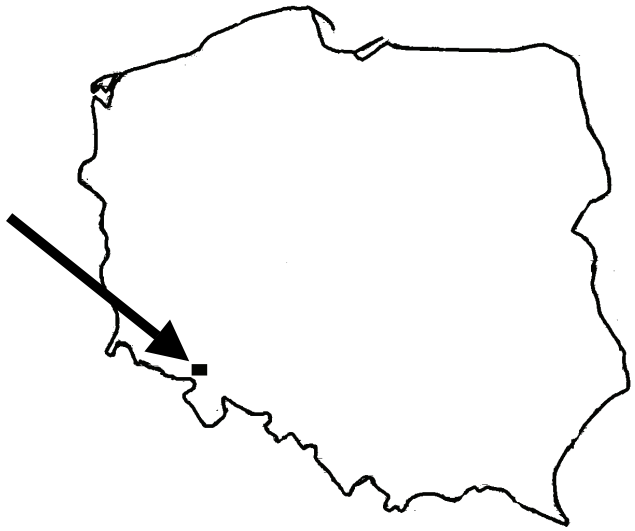
.....

2. .....

.....

Zadanie 9. *(1 pkt)*

Poniżej zaznaczono położenie obszaru przedstawionego na barwnej mapie Gór Sowich.



Podaj nazwę województwa i jego stolicy, w którym znajduje się obszar przedstawiony na barwnej mapie Gór Sowich.

Województwo .....

Stolica .....

Zadanie 10. *(1 pkt)*

Pogrupuj następstwa ruchów Ziemi według kryterium podanego w tabeli, wpisując we właściwych miejscach litery A–E.

A. występowanie astronomicznych pór roku
B. zmiana wysokości Słońca nad horyzontem w momencie górowania
C. występowanie dnia i nocy
D. zmiana długości dnia i nocy
E. działanie siły Coriolisa

Następstwa ruchu obrotowego Ziemi	**Następstwa ruchu obiegowego Ziemi**

Zadanie 11. *(1 pkt)*

Uzupełnij zdanie, wpisując nazwy form terenu wybrane spośród podanych poniżej.

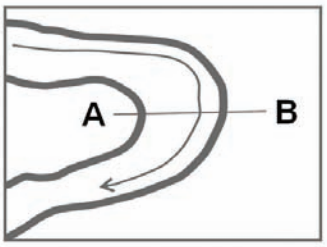
Formy terenu: doliny U-kształtne, doliny V-kształtne, kaniony, niecki deflacyjne.

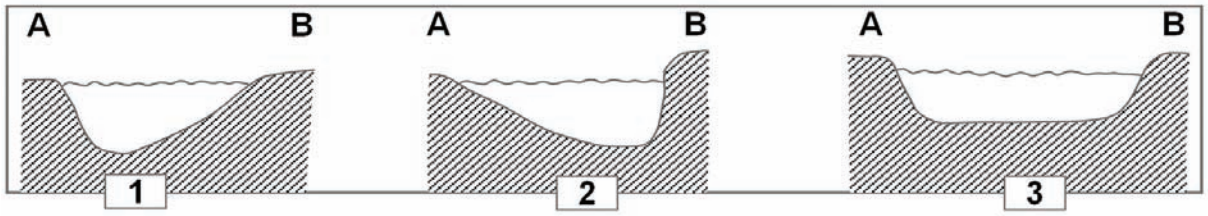
Erozja wgłębna rzek przyczynia się do powstawania .....

i ..... .

Zadanie 12. *(1 pkt)*

Na rysunku przedstawiono zakole rzeki, strzałką oznaczono nurt rzeki, a literami A–B linię, wzdłuż której wykonano profil poprzeczny.





Podaj numer, którym oznaczono przekrój poprzeczny rzeki wykonany wzdłuż linii A–B. Uzasadnij wybór.

Przekrój numer .....

Uzasadnienie

.....

.....

Zadanie 13. *(3 pkt)*

a) Uzupełnij tabelę, przyporządkowując krajom cechy ukształtowania powierzchni oznaczone literami A–E.

A. przewaga obszarów wysokogórskich rozciągających się równolegle do linii brzegowej
B. obszary nizinne oraz depresje dochodzące do kilku metrów poniżej poziomu morza
C. przewaga obszarów nizinnych oraz niewielki udział wyżyn i gór o wysokościach nieprzekraczających 2500 m n.p.m.
D. przewaga obszarów wyżynnych wzdłuż północnych wybrzeży i obszary nizinne rozciągające się wzdłuż wybrzeży południowych
E. przewaga obszarów nizinnych, najwyższe wzniesienia nieznacznie przekraczają 1000 m n.p.m.

Kraj	Cecha ukształtowania powierzchni (wpisz literę)
Polska	
Peru	
Holandia	
Węgry	

b) Zaznacz dwie cechy charakteryzujące strefę szelfu oceanicznego.

A. średnie głębokości przekraczające 400 m

B. występowanie licznych organizmów wchodzących w skład planktonu

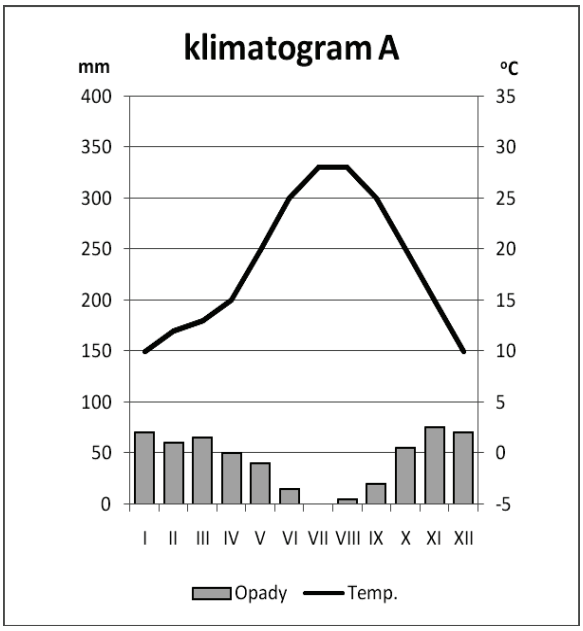
C. występowanie grzbietów oceanicznych

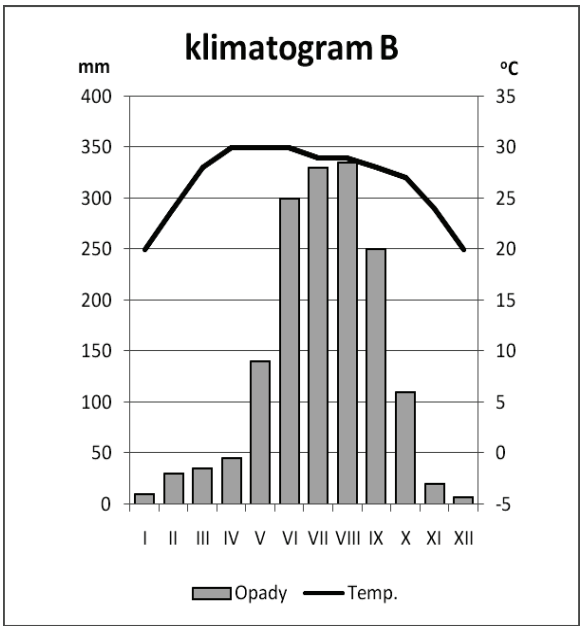
D. występowanie w niektórych miejscach gazu ziemnego w dnie morskim

E. występowanie bogatych zasobów konkrecji manganowo-żelazowych

Zadanie 14. *(2 pkt)*

Na klimatogramach stacji meteorologicznych oznaczonych literami A i B przedstawiono roczny przebieg średnich miesięcznych temperatur powietrza i miesięcznych sum opadów atmosferycznych.





…… ……

Na podstawie: *Oxford Student's Atlas*, Oxford University Press 2007

a) Wpisz pod każdym z klimatogramów nazwę obszaru, w którym stacja jest położona, wybierając spośród podanych poniżej.

Obszary: Kotlina Kongo (Mbandaka), Pustynia Gobi, wybrzeże Zatoki Bengalskiej (Kalkuta), Półwysep Iberyjski (Sewilla).

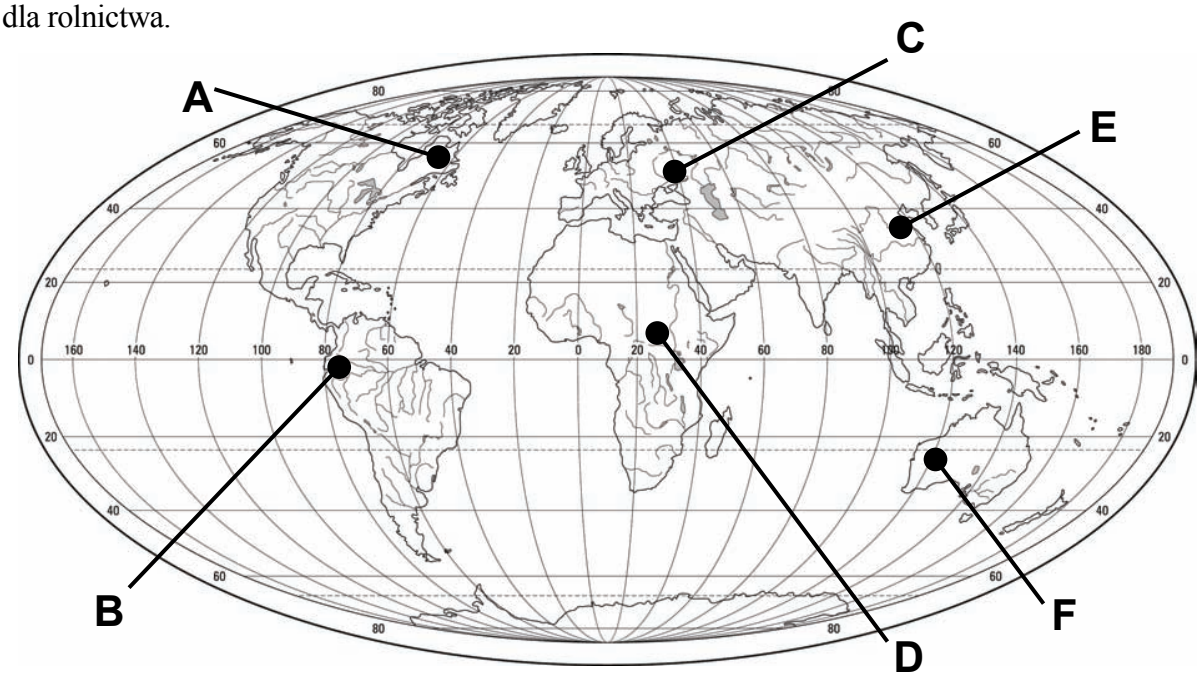
b) Oblicz roczną amplitudę temperatury powietrza dla klimatogramu B. Zapisz obliczenia.

Obliczenia

Wynik .....

Zadanie 15. *(2 pkt)*

Na mapie oznaczono literami A–F obszary, na których występują gleby o różnej przydatności dla rolnictwa.



Wpisz do tabeli:
– litery, którymi zaznaczono na mapie dwa obszary występowania żyznych gleb
– nazwy typów gleb występujących na tych obszarach wybrane spośród podanych poniżej.

Typy gleb: bielicowe, czarnoziemy, czerwonoziemy, mady, szaroziemy.

Obszar występowania żyznej gleby (wpisz literę)	Typ gleby

Zadanie 16. *(2 pkt)*

W wyniku tsunami w październiku 2009 r. na wyspach Samoa i Tonga ok. 2,5 tys. osób straciło dach nad głową. Agencja AFP pisała o „całych wioskach i hotelach zmytych przez wodę".

a) Wpisz obok każdego zdania literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F, gdy zdanie jest fałszywe.

Tsunami powstaje pod wpływem silnych wiatrów. .....

Do powstania tsunami może doprowadzić wybuch podwodnego wulkanu. .....

Tsunami to fala, której wysokość zwiększa się na wybrzeżach mórz i oceanów. .....

b) Zaproponuj dwa działania, które należy podjąć na obszarach zagrożonych tsunami, aby zmniejszyć straty wywołane żywiołem.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 17. *(2 pkt)*

Poniższe zdania dotyczą wietrzenia skał.

Wpisz obok każdego zdania literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F, gdy zdanie jest fałszywe.

Wietrzenie fizyczne skał prowadzi do ich rozpadu na bloki, okruchy i pył. .....

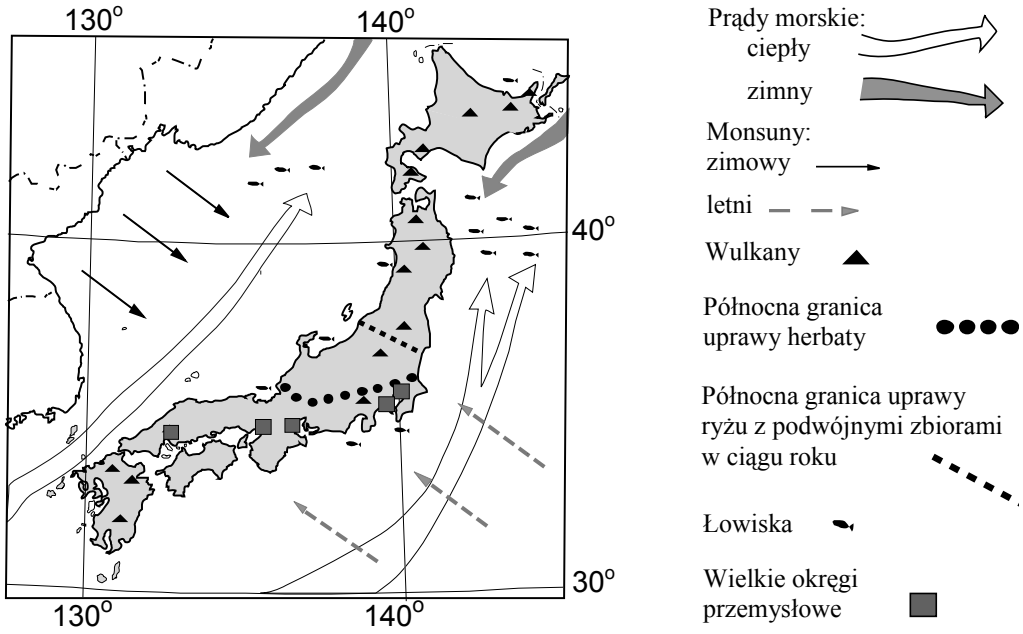
Podczas wietrzenia chemicznego skały ulegają rozkładowi, ale nie zmieniają swojego składu chemicznego. .....

Na obszarach gorących pustyń często dochodzi do wietrzenia insolacyjnego. .....

Rośliny i zwierzęta nie mają wpływu na proces wietrzenia skał. .....

Zadanie 18. *(2 pkt)*

Na mapie Japonii przedstawiono wybrane elementy środowiska przyrodniczego oraz przykłady zagospodarowania.



Na podstawie: J. Kop, M. Kucharska, E. Szkurłat, *Geografia cz. 1*, Wyd. Szkolne PWN, Warszawa 2006

Na przykładzie Japonii uzasadnij, podając dwa argumenty, że środowisko przyrodnicze warunkuje działalność gospodarczą człowieka.

1. .....

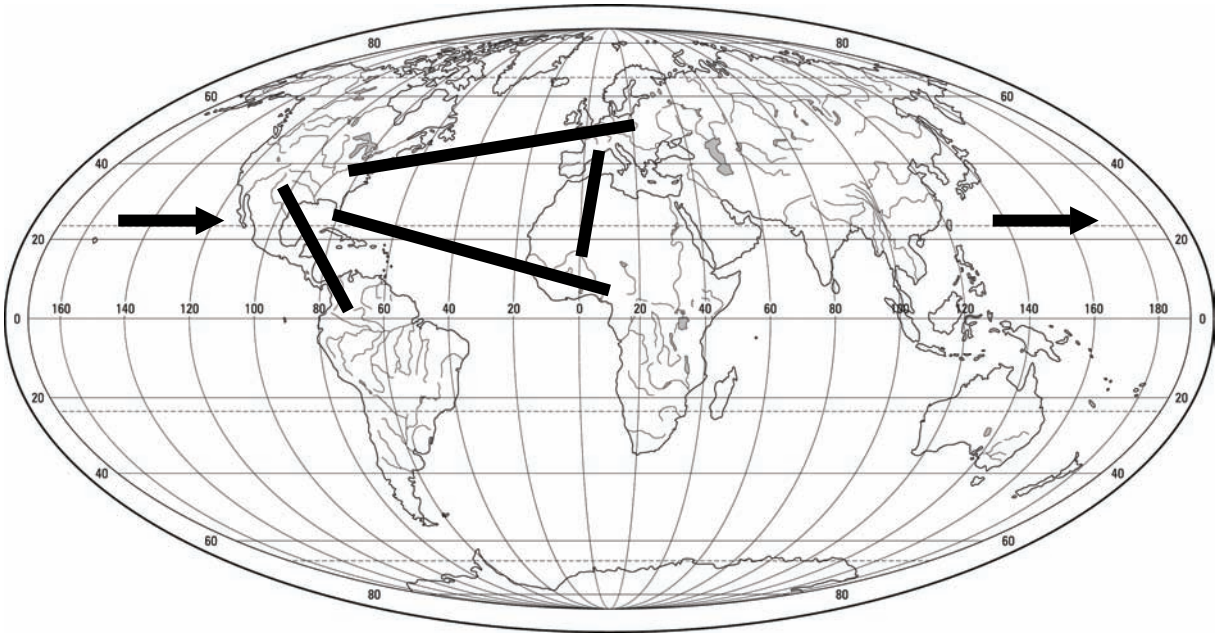
.....

2. .....

.....

Zadanie 19. *(2 pkt)*

Na mapie zaznaczono strzałką dominujący kierunek współczesnych migracji ludności między Azją a Ameryką Północną.



a) Dorysuj groty, tak aby strzałki przedstawiały dominujący kierunek współczesnych migracji między kontynentami:
– Ameryką Północną i Południową
– Ameryką Północną i Afryką
– Ameryką Północną i Europą
– Afryką i Europą.

Kraje imigracyjne w celu pozyskania imigrantów często stosują metodę „drenażu mózgów".
b) Wyjaśnij, na czym polega zjawisko „drenażu mózgów".

.....

.....

Zadanie 20. *(2 pkt)*

Kraje Europy Zachodniej otwierają rynki pracy dla osób z nowych państw Unii Europejskiej.
Podaj trzy przykłady korzyści osiąganych przez kraje zachodnioeuropejskie dzięki otwarciu rynków pracy dla osób z nowych państw Unii Europejskiej.

1. .....

.....

2. .....

.....

3. .....

.....

Zadanie 21. *(2 pkt)*

W tabeli przedstawiono wskaźniki demograficzne wybranych krajów w 2011 roku.

Kraj	Liczba ludności (mln)	Stopa przyrostu naturalnego (‰)	Średnia liczba dzieci na 1 kobietę (dzietność)	Struktura wieku ludności (%)		
				0–14 lat	15–64 lat	>64 lat
Niemcy	81,5	–2,1	1,4	13	66	21
	9,1	1,6	1,7	15	65	20
	1189,2	13,4	2,6	30	65	5
	113,7	11,0	2,3	28	65	7
Egipt	82,1	19,6	3,0	33	63	4

Na podstawie: www.cia.gov

a) Wpisz we właściwe miejsca tabeli podane poniżej nazwy krajów.

Kraje: Indie, Meksyk, Szwecja.

Powierzchnia Egiptu wynosi 997,7 tys. km^2 (źródło: *Mały Rocznik Statystyczny Polski 2010*).

b) Oblicz gęstość zaludnienia Egiptu, wybierając dane niezbędne do wykonania obliczeń. Zapisz obliczenia oraz wynik z jednostką.

Obliczenia

Gęstość zaludnienia .....

Zadanie 22. *(2 pkt)*

Wyjaśnij, dlaczego przy lokalizacji wymienionych obiektów przemysłowych, poza zmniejszeniem kosztów transportu, uwzględnia się podane poniżej czynniki.

Cukrownie lokalizuje się zazwyczaj w rejonach intensywnej uprawy buraków cukrowych, ponieważ .....

.....

.....

Elektrownie wykorzystujące węgiel brunatny znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie kopalń tego surowca, ponieważ .....

.....

.....

Zadania 23. i 24. wykonaj na podstawie poniższego tekstu.

Czarne złoto Afryki. Kto się bogaci na ropie naftowej?

Afryka Zachodnia może w tym dziesięcioleciu podwoić wydobycie ropy naftowej. Dokąd trafi to bogactwo? Zasili kieszenie skorumpowanych elit, czy przyczyni się do poprawy warunków życia milionów ludzi?

W Nigerii i Angoli – krajach subsaharyjskich należących do największych producentów ropy w Afryce – eksploatacja tego surowca przyczyniła się do nasilenia konfliktów i korupcji. Jednak w przypadku Czadu, organizacje pozarządowe, Bank Światowy i miejscowa ludność mają nadzieję, że będzie inaczej.

Jedziemy przez południowy region Czadu, gdzie Otto Honke nadzoruje realizację programów zdrowotnych, edukacyjnych i hydrotechnicznych finansowanych przez Exxon Mobil, Petronas i Chevron, które tworzą konsorcjum wydobywające 200 tys. baryłek dziennie ze złóż położonych 1800 m pod kołami naszego samochodu. Niemiecka agencja ds. wspomagania rozwoju, która jest pracodawcą Honkego, została zatrudniona przez Exxon Mobil, aby postawić szkolne budynki w wioskach, w których dzieci pobierały naukę pod słomianymi dachami. Wieże ciśnień zasilane energią słoneczną dostarczają czystą, świeżą wodę z warstw położonych głęboko pod ziemią.

Zyskanie przychylności miejscowej ludności dla wydobycia ropy jest trudnym zadaniem. Budynki i instalacje w odwiedzanych przez nas wioskach powstały w ramach rekompensaty za przymusową sprzedaż gruntu, zanieczyszczenie środowiska i niedogodności, jakie wiążą się z przystąpieniem Czadu w 2003 r. do klubu państw wydobywających ropę naftową.

Na podstawie: *National Geographic* Nr 9/2005

Zadanie 23. *(2 pkt)*

Na podstawie tekstu wymień dwa zagrożenia i dwie korzyści dla mieszkańców Afryki Zachodniej wynikające z eksploatacji ropy naftowej.

Zagrożenia:

1. .....

.....

2. .....

.....

Korzyści:

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 24. *(1 pkt)*

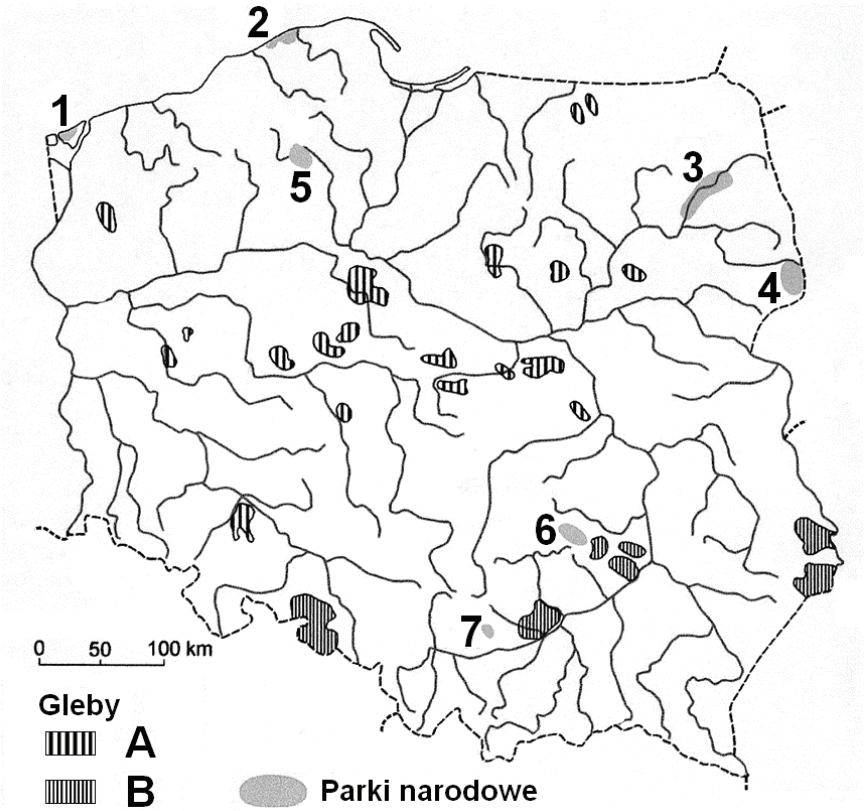
Wyjaśnij, dlaczego wydobywaniem ropy naftowej w Afryce Zachodniej zajmują się międzynarodowe firmy.

.....

.....

.....

Zadania 25. i 26. wykonaj na podstawie poniższej mapy oraz własnej wiedzy.



Na podstawie: *Atlas geograficzny*, Wyd. Edukacyjne Wiking

Zadanie 25. *(1 pkt)*

Na glebach, których występowanie zaznaczono na mapie, uprawia się głównie pszenicę i buraki cukrowe.

Podaj nazwę gleby, której obszary występowania oznaczono literą A.

.....

Zadanie 26. *(2 pkt)*

Na mapie numerami 1–7 oznaczono wybrane parki narodowe.

Przyporządkuj podanym w tabeli opisom parków narodowych nazwy właściwych parków oraz numery, którymi oznaczono ich położenie na mapie. Nazwy parków dobierz spośród podanych poniżej.

Parki narodowe: Woliński, Słowiński, Borów Tucholskich, Biebrzański.

Opis parku narodowego	Nazwa parku narodowego	Oznaczenie na mapie (wpisz numer)
Osobliwością parku są ruchome wydmy i mikołajek nadmorski.		
Jest największym pod względem powierzchni parkiem narodowym Polski. Jego walorem są bagna i torfowiska.		
Park wyróżnia rzeźba polodowcowa, jeziora rynnowe i torfowiska.		

Zadanie 27. *(2 pkt)*

Kraje wysoko rozwinięte prowadzące intensywną gospodarkę rolną charakteryzują się dużym zużyciem nawozów sztucznych. Oprócz nawozów stosuje się środki ochrony roślin (pestycydy). W tych krajach hodowla drobiu odgrywa znaczącą rolę w gospodarce żywnościowej.

a) Wymień dwie konsekwencje chemizacji produkcji roślinnej w rolnictwie.

1. .....

.....

2. .....

.....

b) Wymień dwa zagrożenia wynikające z hodowli drobiu w wielkich fermach.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 28. *(1 pkt)*

Wymień dwa przykłady działań podejmowanych przez rolników, które pozwalają na prowadzenie gospodarki rolnej na obszarach o niekorzystnych dla rolnictwa warunkach przyrodniczych.

1. .....

.....

2. .....

.....

Zadanie 29. *(2 pkt)*

Podaj po jednym przykładzie skutków globalizacji (pozytywnych i/lub negatywnych) odnoszących się do podanych sfer działalności społeczeństw.

Sfery:
– polityczna .....

.....

– kulturowa .....

.....

– społeczna .....

.....

– gospodarcza .....

.....

Zadanie 30. *(1 pkt)*

Każdej z podanych cech przyporządkuj właściwy region turystyczny Polski, wpisując odpowiednią literę A–E.

A. Pojezierze Mazurskie
B. Wyżyna Krakowsko-Częstochowska
C. Tatry
D. Pobrzeże Bałtyku
E. Wyżyna Lubelska

Największa baza noclegowa w kraju, kąpieliska, klify, wydmy. .....

Urozmaicona rzeźba terenu, dobre warunki uprawiania m.in. sportów wodnych. .....

Liczne formy krasowe oraz zamki lub ich ruiny zwane orlimi gniazdami. .....

Zadanie 31. *(2 pkt)*

Na mapie przedstawiono wybrane obszary konfliktów w Europie.



a) Każdemu z podanych opisów konfliktów przyporządkuj właściwy obszar, wpisując na mapie w wybranych kwadratach litery A–C.

A. ETA – organizacja walcząca o utworzenie samodzielnego państwa – od 1968 r. prowadzi działalność terrorystyczną.

B. Rosjanie, którzy stanowią większość ludności, dążą do włączenia regionu do Federacji Rosyjskiej. Konflikt może ulec eskalacji w związku z zaplanowanym na 2017 r. przekazaniem przez Rosjan Floty Czarnomorskiej.

C. Konflikt pomiędzy zamieszkującymi południową część kraju Walonami a Flamandami zamieszkującymi północ może doprowadzić do podziału państwa na dwie części.

b) Podaj nazwę państwa, na terenie którego występuje każdy z opisanych powyżej konfliktów.

Konflikt A .....

Konflikt B .....

Konflikt C .....

BRUDNOPIS

PESEL

MGE-P1_1P-114

Miejsce na naklejkę
z nr PESEL

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

WYPEŁNIA EGZAMINATOR

Suma punktów									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
50									
☐									

KOD EGZAMINATORA

KOD ZDAJĄCEGO

.....
Czytelny podpis egzaminatora